

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ У СФЕРІ
РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Робоча програма
для студентів спеціальності
073 "Менеджмент"
спеціалізації "Управління проектами"
другого (магістерського) рівня

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2017

УДК 005.8(07)
ББК 65.290-2р
У 67

Затверджено на засіданні кафедри державного управління,
публічного адміністрування та регіональної економіки.

Протокол № 3 від 28.09.2016 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладач Г. М. Шумська

У 67 **Управління** проектами у сфері регіонального розвитку : робоча програма для студентів спеціальності 073 "Менеджмент" спеціалізації "Управління проектами" другого (магістерського) рівня : [Електронне видання] / уклад. Г. М. Шумська. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – 47 с.

Подано кваліфікаційні вимоги до студентів у сфері управління проектами з регіонального розвитку, тематичний план та зміст навчальної дисципліни за модулями й темами, плани лекцій, семінарських (практичних) занять, питання до самостійної роботи студентів, у тому числі контрольні запитання для самодіагностики.

Рекомендовано для студентів спеціальності 073 "Менеджмент" спеціалізації "Управління проектами" другого (магістерського) рівня.

УДК 005.8(07)
ББК 65.290-2р

© Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, 2017

Вступ

Сучасні процеси трансформаційних перетворень в Україні, що характеризуються впливом світової кризи, глобалізацією та інтеграцією, зумовлюють проведення необхідних реформ для забезпечення соціально-економічного розвитку країни. Важливе місце у комплексних перетвореннях, які відбуваються у сфері регіонального розвитку в Україні, належить управлінню регіональними проектами. Фахівці регіонального управління повинні засвоїти принципи і форми сучасних методів проектного управління для розроблення та впровадження ефективної політики регіонального розвитку у країні.

Управління проектами у сфері регіонального розвитку є напрямом діяльності, що заслуговує на уважне вивчення внаслідок важливості її для загальної освіти студента, а також як однієї із вибіркових дисциплін підготовки фахівців освітнього ступеня "магістр" за спеціальністю 073 "Менеджмент" спеціалізації "Управління проектами".

Навчальна дисципліна "Управління проектами у сфері регіонального розвитку" посідає важливе місце у навчальному процесі, оскільки надає методологічні, методичні знання, допомагає сформуванню професійні компетентності щодо аналізу, оцінювання і розробки проектів у сфері регіонального розвитку в Україні.

Вивчення дисципліни "Управління проектами у сфері регіонального розвитку" сприятиме підвищенню рівня загальноєкономічної підготовки студентів, формуванню у них компетентностей щодо науково-аналітичного опрацювання проблем у сфері розроблення регіональних проектів в Україні.

Навчальна дисципліна "Управління проектами у сфері регіонального розвитку" є однією з навчальних дисциплін, що вивчається згідно з навчальним планом підготовки фахівців освітнього ступеня "магістр" за спеціальністю 073 "Менеджмент" спеціалізації "Управління проектами".

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 07 "Управління та адміністрування"	Вибіркова	
Змістових модулів – 2	Спеціальність 073 "Менеджмент", Спеціалізація "Управління проектами"	Рік підготовки	
		1м	1м
Загальна кількість годин – 150		Семестр	
		2-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3; самостійної роботи студента – 6	Освітній ступінь: магістр	Лекції	
		16 год	20 год
		Семінарські, практичні	
		24 год	16 год
		Самостійна робота	
		106 год	140 год
		Вид контролю	
екзамен			
		4 год	4 год

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

- для денної форми навчання – 36 %;
- для заочної форми навчання – 25 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни "Управління проектами у сфері регіонального розвитку" є формування у студентів професійних компетентностей щодо ефективного використання методології ведення проекту, техніки та інструментарію управління проектами у сфері регіонального розвитку.

Для досягнення мети поставлені такі основні **завдання**:

сформувати компетентності щодо використання сучасних підходів для ідентифікації, підготовки, реалізації та моніторингу регіональних проектів, що спрямовані на ефективне вирішення соціально-економічних проблем у регіоні;

навчити застосовувати сучасні методи дослідження систем управління проектами у сфері регіонального розвитку, алгоритми оцінки їх ефективності;

навчити обґрунтовувати оптимальні методи проектування регіонального розвитку з урахуванням ресурсного потенціалу території;

навчити розробляти пропозиції з управління розвитком регіону на основі впровадження розроблених регіональних проектів;

навчити застосовувати сучасні методи розробки і впровадження регіональних стратегій як інструменту управління проектами у сфері регіонального розвитку, а також обґрунтовувати роль регіональних органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у цьому процесі.

Об'єктом навчальної дисципліни є процес управління проектами на мезорівні та механізм реалізації регіональних проектів в умовах суспільних трансформацій в Україні.

Предметом навчальної дисципліни є засвоєння фундаментальних і прикладних засад управління проектами місцевого та регіонального розвитку в Україні з урахуванням сучасних європейських вимог щодо регіонального проектування.

Зміст даної дисципліни є логічним продовженням та має змістовно-методичні зв'язки з такими дисциплінами як "Управління проектами", "Територіальне управління", "Планування і виконання проектних дій", "Господарське право", "Соціальний розвиток", "Планування розвитку територій", "Формування проектної команди" та ін. У свою чергу, знання з даної дисципліни забезпечують проведення тренінгів, комплексних консультаційних проектів, магістерських дипломних робіт.

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час лекційних занять та виконання практичних завдань. Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час семінарських занять. Також велике значення в процесі вивчення та закріплення знань має самостійна робота студентів. Усі види занять розроблені відповідно до кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

сутність, принципи, об'єкти, суб'єкти й інструменти процесу управління проектами у сфері регіонального розвитку у країні;

методологію управління проектним циклом, прийняту Європейською комісією, а також методологію дослідження й удосконалення процесів управління проектами на мезорівні;

нормативно-правові основи управління проектами у сфері регіонального розвитку в Україні;

методичні основи планування і контролю регіональних проектів;

сутність та значення управління персоналом у регіональних проектах;

теоретичні основи управління проектним циклом у сфері регіонального розвитку;

основні інструменти проектного циклу;

основні етапи розроблення та управління проектами у сфері регіонального розвитку;

вміти:

використовувати загальнонаукові та конкретнонаукові методи для управління проектами у сфері регіонального розвитку;

організовувати консультації з основними учасниками регіонального проекту, аналізувати альтернативні варіанти реалізації проекту;

використовуючи сітьові методи планування, визначати тривалість регіонального проекту, його окремих етапів і робіт;

розподіляти обсяг роботи за проектом між окремими виконавцями, групами, функціональними підрозділами, організаційними одиницями, залученими до виконання проекту у сфері регіонального розвитку;

встановлювати взаємозв'язок у роботі через побудову систем координації, взаємодії, звітування, інформації, створення команд і управління конфліктами;

визначати та відбирати ідеї проекту його цілі й завдання, оцінювати основні атрибути системи якості проекту у сфері регіонального розвитку;

розробляти графіки робіт проекту, планувати ресурси і видатки проекту у сфері регіонального розвитку;

складати проектний бюджет, здійснювати самооцінку забезпечення якості регіонального проекту;

аналізувати інформацію про хід виконання проекту, перевіряти виконання плану і вживати заходів для усунення відхилень;

обґрунтовувати критерії для оцінювання наслідків прийнятих управлінських рішень щодо реалізації регіональних проектів у країні;

здійснювати оцінку результативності та ефективності розроблених регіональних проектів в Україні.

У процесі викладання навчальної дисципліни основна увага приділяється оволодінню студентами професійними компетентностями, що наведені в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Професійні компетентності, які отримують студенти після вивчення навчальної дисципліни

Код компетентності	Назва компетентності	Складові компетентності
УП у СРР* 1	Використовувати конкретні засоби та інструменти для ефективного управління проектами у сфері регіонального розвитку	Застосовувати сучасні методи дослідження систем управління проектами у сфері регіонального розвитку в умовах змін
		Розробляти регіональні проекти, що спрямовані на реалізацію тих чи інших видів регіональної соціально-економічної політики країни
		Оцінювати вплив застосування різних інструментів, стратегій формування проектної команди на процес розроблення і управління регіональними проектами у країні
		Застосовувати показники оцінювання ефективності регіональних проектів
		Приймати управлінські рішення щодо ефективного управління проектами у сфері регіонального розвитку, використовуючи європейські підходи та вітчизняний досвід
УП у СРР 2	Обґрунтовувати напрями ефективної реалізації регіональних проектів у країні	Приймати раціональні рішення щодо ефективної реалізації регіональних проектів у взаємодії з органами державної влади й органами місцевого самоврядування
		Обирати з альтернативних варіантів найбільш прийнятні регіональні проекти щодо реалізації того чи іншого виду економічної політики на межах регіону
		Обґрунтовувати критерії для оцінювання наслідків прийнятих управлінських рішень щодо вибору основних напрямів реалізації регіональних проектів
		Надавати рекомендації регіональним органам державної влади й органам місцевого самоврядування щодо реалізації регіональних проектів в Україні

* Управління проектами у сфері регіонального розвитку.

Структуру складових професійних компетентностей та їх формування відповідно до Національної рамки кваліфікацій України наведено у додатку А.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Методологічні основи та ресурсне забезпечення управління проектами у сфері регіонального розвитку

Тема 1. Предмет, метод і завдання дисципліни "Управління проектами у сфері регіонального розвитку"

1.1. Предмет дисципліни "Управління проектами у сфері регіонального розвитку" та основний понятійний апарат.

Предмет і понятійний апарат дисципліни "Управління проектами у сфері регіонального розвитку". Основна мета навчальної дисципліни.

1.2. Об'єкти, суб'єкти та принципи управління проектами у сфері регіонального розвитку в Україні.

Економічна сутність об'єктів і суб'єктів управління проектами у сфері регіонального розвитку в Україні в Україні. Основні принципи управління проектами у сфері регіонального розвитку в Україні.

1.3. Методологія дисципліни "Управління проектами у сфері регіонального розвитку".

Методологія дослідження управління проектами у сфері регіонального розвитку в Україні. Класифікація основних методів, що використовуються у процесі управління проектами у сфері регіонального розвитку. Характеристика основних методів управління проектами у сфері регіонального розвитку.

1.4. Місце і роль дисципліни у системі навчальних дисциплін.

Взаємозв'язок дисципліни "Управління проектами у сфері регіонального розвитку" з іншими дисциплінами і науками. Основний внесок дисципліни у розвиток економічних та інших дисциплін.

Тема 2. Реалізація регіональної економічної політики як основи управління проектами на мезорівні

2.1. Сутність і цілі реалізації регіональної економічної політики.

Сутність, мета та основні завдання реалізації регіональної економічної політики як основи управління проектами на мезорівні. Державна регіональна політика як складова регіональної економічної політики держави.

2.2. Принципи державної регіональної економічної політики в Україні.

Зміст принципів державної регіональної економічної політики та їх практична реалізація в Україні.

2.3. Складові частини державної регіональної економічної політики.

Сутність та зміст основних складових частин державної регіональної економічної політики в Україні.

2.4. Реалізація регіональної економічної політики органами влади в Україні.

Структура влади країни. Повноваження центральних органів державної виконавчої влади під час здійснення регіональної політики. Повноваження регіональних державних органів виконавчої влади. Повноваження органів місцевого самоврядування.

2.5. Складові частини механізму регіональної економічної політики в Україні.

Нормативно-правові основи реалізації регіональної економічної політики в Україні. Форми, методи та інструменти реалізації регіональної економічної політики. Інституційне забезпечення державної регіональної політики: стан, проблеми та перспективи.

Тема 3. Управління проектами у діяльності регіональних органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування

3.1. Сутність та основні характеристики регіональних проектів.

Відмінності регіональних проектів від інших видів проектів. Класифікація регіональних проектів і прикладні аспекти їх реалізації.

3.2. Життєвий цикл регіонального проекту.

Перелік та характеристика основних фаз життєвого циклу регіонального проекту. Технологія виконання робіт на основних фазах життєвого циклу регіонального проекту. Методика ідентифікації та розроблення регіонального проекту.

3.3. Роль органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у процесі розроблення та реалізації регіональних проектів.

Функції і повноваження регіональних органів влади щодо розроблення та реалізації регіональних проектів. Проектний підхід до співробітництва територіальних громад. Основні форми співробітництва територіальних громад. Державно-приватне партнерство у процесі реалізації проектів на території регіонів країни.

Змістовий модуль 2. Практичні аспекти реалізації регіональних проектів

Тема 4. Оцінювання ресурсного потенціалу регіону у процесі розроблення регіональних проектів

4.1. Природно-ресурсний потенціал регіону як основа розроблення регіональних проектів.

Характеристика окремих складових природно-ресурсного потенціалу регіонів України (мінеральні, земельні, водні, лісові, рекреаційні ресурси). Природні ресурси як економічний фактор розвитку економіки.

4.2. Економічна оцінка природних ресурсів території у процесі розроблення регіональних проектів.

Особливості оцінки окремих видів природних ресурсів (мінеральних, земельних, водних, лісових, рекреаційних та ін.). Рівень забезпеченості регіонів України природними ресурсами та їх економічне оцінювання. Вплив природних ресурсів на економічний розвиток регіону.

4.3. Демографічний потенціал регіону.

Характеристика демографічного потенціалу регіонів України. Основні показники оцінювання демографічного потенціалу регіону у процесі розроблення регіональних проектів. Міграція населення та її види. Аналіз міграційних процесів в Україні. Показники руху населення.

4.4. Трудоресурсний потенціал регіону.

Сутність і особливості регіонального ринку праці. Трудовий потенціал регіонів країни. Поняття економічної активності населення регіону як основи трудоресурсного потенціалу регіону. Людський потенціал як основа розроблення і реалізації регіональних проектів. Показники оцінювання трудоресурсного потенціалу регіону у процесі розроблення регіональних проектів.

Тема 5. Регіональні стратегії як інструмент управління проектами у сфері регіонального розвитку

5.1. Сутність регіональних стратегій розвитку.

Регіональні стратегії розвитку та їх роль у загальній системі планування розвитку регіонів. Особливості розроблення регіональних стратегій розвитку.

5.2. Основні етапи формування регіональної стратегії розвитку.

Характеристика процесу підготовки регіональних стратегій розвитку та їх реалізації. Моніторинг та оцінювання реалізації регіональних стратегій розвитку.

5.3. *Комунікативне забезпечення процесу стратегічного планування на регіональному рівні.*

Залучення різних суб'єктів місцевого розвитку до процесу стратегічного планування регіону. Громада як суб'єкт стратегічного планування регіону. Ефективні форми громадської участі у процесі стратегічного планування регіону.

4. Структура навчальної дисципліни

При вивченні дисципліни "Управління проектами у сфері регіонального розвитку" студент має ознайомитися з програмою дисципліни, з її структурою, формами та методами навчання, а також з усіма видами контролю та методикою оцінювання сформованих професійних компетентностей.

Тематичний план дисципліни "Управління проектами у сфері регіонального розвитку" складається з двох модулів, кожний з яких об'єднує у собі відносно окремий самостійний блок дисципліни, який логічно пов'язує декілька навчальних елементів дисципліни за змістом та взаємозв'язками. Вивчення студентом навчальної дисципліни відбувається шляхом послідовного і ґрунтовного опрацювання навчальних модулів. Структура залікового кредиту навчальної дисципліни наведена у табл. 4.1.

Таблиця 4.1

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		лекційні	семінарські, практичні	проведення підсумково-го контролю	самостійна робота		лекційні	практичні	проведення підсумково-го контролю	самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Методологічні основи та ресурсне забезпечення управління проектами у сфері регіонального розвитку										
<i>Тема 1. Предмет, метод і завдання дисципліни "Управління проектами у сфері регіонального розвитку"</i>	27	4	4	–	19	38	4	4	–	30
<i>Тема 2. Реалізація регіональної економічної політики як основи управління проектами на мезорівні</i>	27	4	4	–	19	38	4	4	–	30

Закінчення табл. 4.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
<i>Тема 3. Управління проєктами у діяльності регіональних органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування</i>	27	2	6	–	19	26	4	2	–	20
Разом за змістовим модулем 1	81	10	14	–	57	102	12	10	–	80
Змістовий модуль 2. Практичні аспекти реалізації регіональних проєктів										
<i>Тема 4. Оцінювання ресурсного потенціалу регіону у процесі розроблення регіональних проєктів</i>	30	4	6	–	20	38	4	4	–	30
<i>Тема 5. Регіональні стратегії як інструмент управління проєктами у сфері регіонального розвитку</i>	25	2	4	–	19	26	4	2	–	20
Разом за змістовим модулем 2	55	6	10	–	39	64	8	6	–	50
<i>Підготовка до екзамену</i>	10	–	–	–	10	10	–	–	–	10
<i>Передекламаційні консультації</i>	2	–	–	2	–	2	–	–	2	–
<i>Екзамен</i>	2	–	–	2	–	2	–	–	2	–
Усього годин за дисципліною	150	16	24	4	106	180	20	16	4	140

5. Теми та плани семінарських занять

Семінарське заняття – форма навчального заняття, спрямована на закріплення студентом теоретичних знань, отриманих як на лекційних заняттях, так і в процесі самостійного вивчення матеріалу. У процесі проведення семінарського заняття організується дискусія навколо попередньо визначених тем, до яких студенти готують тези виступів, а також проблемні питання, відповідь на які має бути знайдена у ході обговорення. На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами доповіді та презентації з окреслених питань (табл. 5.1), їх виступи, активність у дискусії, вміння формулювати і відстоювати свою позицію тощо. Підсумкові бали за кожне семінарське заняття виставляються у відповідний журнал. Отримані студентом бали за окремі семінарські заняття враховуються в процесі накопичення підсумкових балів з даної навчальної дисципліни.

Теми та плани практичних (семінарських) занять

Назва теми	Теми та плани практичних (семінарських) занять	Кількість годин	Література
1	2	3	4
Змістовий модуль 1. Методологічні основи та ресурсне забезпечення управління проектами у сфері регіонального розвитку			
<i>Тема 1.</i> Предмет, метод і завдання дисципліни "Управління проектами у сфері регіонального розвитку"	<i>Семінарське заняття.</i> 1. Предмет, мета, завдання та основні поняття дисципліни. 2. Місце та роль дисципліни у системі навчальних дисциплін. 3. Методологія дисципліни "Управління проектами у сфері регіонального розвитку". Робота у малих групах "Морфологічний аналіз трактування понять "управління проектами" і "регіональний розвиток", їх зв'язок"	4	[1; 3 – 5; 7; 14; 16; 20; 22; 28]
<i>Тема 2.</i> Реалізація регіональної економічної політики як основи управління проектами на мезорівні	1. Форми та методи реалізації державного управління соціально-економічними процесами у регіоні для забезпечення управління регіональними проектами. 2. Інституційне забезпечення державної регіональної політики у сфері управління проектами з регіонального розвитку: стан, проблеми і перспективи. <i>Практичне заняття.</i> Практична реалізація основних складових державної регіональної політики в Україні. <i>Практичне заняття.</i> Аналіз регіональних господарських комплексів України як основи управління проектами у регіоні	4	[1 – 5; 7; 8; 10; 11; 14; 16 – 20; 22]
<i>Тема 3.</i> Управління проектами у діяльності регіональних органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування	<i>Семінарське заняття.</i> 1. Сутність і класифікація регіональних проектів. 2. Повноваження місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування щодо координації процесу управління регіональними проектами. <i>Кейс</i> "Проблеми взаємодії місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування щодо управління у сфері регіонального розвитку" <i>Практичне заняття.</i> Організація та здійснення контролю за виконанням управлінських рішень у регіональних органах державної влади та органах місцевого самоврядування щодо управління у сфері регіонального розвитку	6	[2 – 5; 7 – 9; 11; 14; 20; 21; 26; 29]

1	2	3	4
Змістовий модуль 2. Практичні аспекти реалізації регіональних проектів			
<p><i>Тема 4.</i> Оцінювання ресурсного потенціалу регіону у процесі розроблення регіональних проектів</p>	<p>1. Сутність і складові природно-ресурсного потенціалу регіону. 2. Управління проектами з розвитку природно-ресурсного потенціалу регіону 3. Необхідність і сутність проведення економічного оцінювання природних ресурсів регіону у процесі розроблення та реалізації регіональних проектів. 4. Основні показники оцінювання демографічного потенціалу регіону в управлінні проектами з регіонального розвитку. 5. Трудові ресурси України: склад і оцінювання. <i>Семінар-дискусія</i> з питання "Рівень життя населення України". <i>Кейс</i> "Економічне оцінювання природних ресурсів: витратний та рентабельний підходи в управлінні проектами з регіонального розвитку"</p>	6	[1 – 10; 13 – 14; 16 – 24; 26; 29]
<p><i>Тема 5.</i> Регіональні стратегії як інструмент управління проектами у сфері регіонального розвитку</p>	<p><i>Семінарське заняття.</i> 1. Сутність регіональних стратегій та основні етапи їх розробки. 2. Особливості стратегічного планування як засобу управління регіональним розвитком. <i>Практичне заняття.</i> Економічна та соціальна складова у процесі розробки регіональних стратегій розвитку громад у регіоні. Робота у малих групах "Розроблення напрямів формування регіональних стратегій розвитку територіальних громад у регіонах України" <i>Кейс</i> "Адаптація вітчизняної системи розроблення і реалізації регіональних стратегій розвитку місцевого самоврядування до європейських стандартів"</p>	4	[1 – 14; 16 – 20; 22; 24 – 27; 29]

6. Теми практичних занять

Практичне заняття – форма навчального заняття, спрямована на формування професійних компетентностей студентів у процесі виконання ними певних видів економічної роботи, а саме – розрахунків економічних показників, обґрунтування висновків щодо напрямів покращення державного регулювання економіки. Проведення таких занять ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – тестах для виявлення ступеня оволодіння необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різного рівня складності для розв'язування їх на занятті.

У процесі проведення практичного заняття студенти самостійно або у малих групах (при попередньому поясненні викладача) вирішують запропоновані завдання різного рівня складності, практичні ситуації чи ділові ігри. Наприкінці заняття з метою виявлення ступеня засвоєння матеріалу викладачем проводиться перевірка роботи, яку виконували студенти, та підведення підсумків з виставленням відповідної оцінки в залежності від результатів виконаної роботи. У межах дисципліни "Управління проектами у сфері регіонального розвитку" з метою опанування студентами усіх видів економічних розрахунків практичні заняття рекомендується проводити за окремо взятими темами чи, в деяких випадках, питаннями (див. табл. 5.1).

6.1. Приклади типових практичних завдань

Змістовий модуль 1. Методологічні основи та ресурсне забезпечення управління проектами у сфері регіонального розвитку

Тема 2. Реалізація регіональної економічної політики як основи управління проектами на мезорівні

Практичне завдання 2.1

Для обґрунтування можливості розроблення регіонального проекту визначте, чи є перелічені далі галузі промисловості галузями спеціалізації Харківської області.

Відомо, що в Україні загальний обсяг реалізованої промислової продукції у поточному році склав 1 500 518,4 млн грн. Обсяги реалізованої харчової (виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів), маши-

нобудівної (машинобудування, крім ремонту та монтажу машин і устаткування) і легкої продукції (текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів) у поточному році склали відповідно 339 810,0 млн грн, 103 599,7 млн грн і 14 876,6 млн грн.

Головне управління статистики в Харківській області надало такі дані за поточний рік: загальний обсяг реалізованої промислової продукції у Харківській області склав 102 603 876,4 тис. грн; обсяги реалізованої харчової (виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів), машинобудівної (машинобудування, крім ремонту та монтажу машин і устаткування) і легкої продукції (текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів) склали відповідно 26 079,2 млн грн, 13 290,6 млн грн і 1 407,9 млн грн.

Змістовий модуль 2. Практичні аспекти реалізації регіональних проектів

Тема 4. Оцінювання ресурсного потенціалу регіону у процесі розроблення регіональних проектів

Практичне завдання 4.1

Для обґрунтування можливості розроблення регіонального проекту проведіть експрес-аналіз лісових ресурсів Харківського регіону на основі даних табл. 6.1 та регіонального нормативу оптимальної лісистості Харківського регіону (15 %).

Зробити висновки.

Таблиця 6.1

Вихідні дані для розрахунків

Показники	Базовий рік	Звітний рік
1. Загальна територія регіону, тис. га	3 141,8	3 141,8
у тому числі землі лісогосподарського призначення, що вкрита лісовою рослинністю	379,5	378,3
2. Загальний запас деревини за звітний період, млн м ³	68,3	68,3
3. Чисельність населення регіону, осіб	2 780 300	2 764 007

7. Самостійна робота

Вивчення матеріалу з дисципліни "Управління проектами у сфері регіонального розвитку" передбачає проведення студентом самостійної роботи.

Самостійна робота студентів є важливою складовою навчального процесу. Її слід розглядати як спосіб індивідуалізації процесу навчально-професійної підготовки студентів, як основу самоосвітньої діяльності фахівців, вагомий чинник їх професійної мобільності. Вона полягає у поглибленому вивченні та аналізі інформації з питань, винесених на самостійне опрацювання з використанням підручників, навчальних посібників, науково-економічної та періодичної літератури, законів та нормативних актів України, інформації з мережі Інтернет, даних статистичних довідників. Ця інформація повинна використовуватися студентом при підготовці до практичних (семінарських) занять та до проміжного і підсумкового контролю.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів денної форми навчання, визначається навчальним планом і становить 73 % (110 години) від загального обсягу навчального часу на вивчення дисципліни (150 годин). У ході самостійної роботи студент має перетворитися на активного учасника навчального процесу, навчитися свідомо ставитися до оволодіння теоретичними і практичними знаннями, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, нести індивідуальну відповідальність за якість власної професійної підготовки.

Питання для самостійного опрацювання

Змістовий модуль 1. Методологічні основи та ресурсне забезпечення управління проектами у сфері регіонального розвитку

Тема 1. Предмет, метод і завдання дисципліни "Управління проектами у сфері регіонального розвитку"

1.1. Теоретичні підходи вітчизняних і зарубіжних авторів щодо трактування понять "управління проектами", "регіональний розвиток" та "управління проектами у сфері регіонального розвитку".

1.2. Історичні передумови формування навчальної дисципліни "Управління проектами у сфері регіонального розвитку".

1.3. Зарубіжний досвід розвитку процесу управління проектами у сфері регіонального розвитку.

1.4. Новітні методи вивчення навчальної дисципліни "Управління проектами у сфері регіонального розвитку".

Література: [1; 3 – 5; 7; 14; 16; 20; 22; 28].

Тема 2. Реалізація регіональної економічної політики як основи управління проектами на мезорівні

2.1. Актуальні проблеми державної регіональної політики в Україні.

2.2. Місце і роль управління проектами з регіонального розвитку у загальній системі проектного менеджменту.

2.3. Світовий досвід формування та реалізації державної регіональної економічної політики в управлінні проектами.

2.4. Фінансове забезпечення реалізації державної регіональної економічної політики в управлінні проектами.

2.5. Необхідність досягнення фінансової автономії місцевих бюджетів як напрям державної регіональної економічної політики в Україні.

Література: [1 – 5; 7; 8; 10; 11; 14; 16 – 20; 22].

Тема 3. Управління проектами у діяльності регіональних органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування

3.1. Розроблення регіональних проектів соціально-економічного розвитку на основі взаємодії органів державної влади та місцевого самоврядування.

3.2. Нові підходи у вітчизняній практиці розроблення регіональних проектів та досвід реалізації донорських проектів.

3.3. Вплив діяльності регіональних органів державної влади і місцевого самоврядування на процес розроблення і реалізації регіональних проектів.

3.4. Нормативно-правове забезпечення порядку та розроблення критеріїв оцінки економічної ефективності проектних (інвестиційних) пропозицій та інвестиційних проектів на регіональному рівні.

3.5. Форми та принципи участі громадськості в управлінні проектами з регіонального розвитку.

Література: [1 – 10; 13 – 14; 16 – 24; 26; 29].

Змістовий модуль 2. Практичні аспекти реалізації регіональних проектів

Тема 4. Оцінювання ресурсного потенціалу регіону у процесі розроблення регіональних проектів

4.1. Роль земельних кадастрів для проведення оцінювання земельних ресурсів регіону.

4.2. Бонітування земельних ресурсів у регіоні як основа управління проектами.

4.3. Методичні підходи до грошового оцінювання земельних ресурсів у процесі розроблення регіональних проектів з регіонального розвитку.

4.4. Оцінювання перспектив покращення демографічної ситуації в регіоні.

4.5. Сучасні підходи до оцінювання демографічного потенціалу регіону.

4.6. Нормативно-правове забезпечення процесу зайнятості населення в Україні.

4.7. Сутність та сучасні форми зайнятості населення. Економічна активність населення регіону.

4.8. Формування регіональних ринків праці як основи для забезпечення ефективного управління проектами з регіонального розвитку в Україні.

4.9. Методичні підходи до оцінювання трудоресурсного потенціалу регіону у процесі розроблення регіональних проектів з регіонального розвитку.

Література: [2 – 5; 7 – 9; 11; 14; 20; 21; 26; 29].

Тема 5. Регіональні стратегії як інструмент управління проектами у сфері регіонального розвитку

5.1. Сутність і основні ознаки регіональних стратегій як інструмента управління проектами у сфері регіонального розвитку.

5.2. Основні етапи підготовки стратегій регіонального розвитку: характеристика й особливості.

5.3. Ефективні методи реалізації стратегій регіонального розвитку в Україні та інших країнах світу.

5.4. Об'єднання інтересів громадськості, місцевого бізнесу та місцевої влади для забезпечення ефективної розробки і реалізації регіональних стратегій.

Література: [1 – 14; 16 – 20; 22, 24 – 27; 29].

7.1. Контрольні запитання для самодіагностики

Змістовий модуль 1. Методологічні основи та ресурсне забезпечення управління проектами у сфері регіонального розвитку

Тема 1. Предмет, метод і завдання дисципліни "Управління проектами у сфері регіонального розвитку"

1.1. Дайте визначення понять "управління проектами", "регіональний розвиток" та "управління проектами у сфері регіонального розвитку".

1.2. Чи є поняття "управління проектами у сфері регіонального розвитку" та "проектний менеджмент регіонального розвитку" тотожними?

1.3. Назвіть об'єкти та суб'єкти управління проектами у сфері регіонального розвитку. Наведіть приклади.

1.4. Охарактеризуйте основні принципи управління проектами у сфері регіонального розвитку. Які, на ваш погляд, є найбільш значущими?

1.5. Які існують основні методи вивчення дисципліни "Управління проектами у сфері регіонального розвитку"?

Література: [1; 3 – 5; 7; 14; 16; 20; 22; 28].

Тема 2. Реалізація регіональної економічної політики як основи управління проектами на мезорівні

2.1. Що таке регіональна політика? Назвіть нормативно-правові акти, що виступають законодавчою базою регіональної політики в Україні, та нормативно-правові акти, що регулюють управління проектами у сфері регіонального розвитку.

2.2. Охарактеризуйте структуру регіональної економічної політики в Україні.

2.3. Назвіть головні цілі регіональної політики в Україні та цілі управління проектами у сфері регіонального розвитку.

2.4. Наведіть приклади об'єктів і суб'єктів регіональної політики щодо управління регіональними проектами в Україні.

2.5. Охарактеризуйте державну регіональну економічну політику та зміст основних її принципів.

2.6. У чому полягає роль органів державного управління та місцевого самоврядування в економічному розвитку регіонів України?

2.7. Наведіть складові механізму реалізації регіональної економічної політики.

2.8. Назвіть та охарактеризуйте основні методи реалізації державної регіональної економічної політики в Україні.

2.9. За допомогою яких інструментів здійснюється реалізація державної регіональної економічної політики в Україні?

Література: [1 – 5; 7; 8; 10; 11; 14; 16 – 20; 22].

Тема 3. Управління проектами у діяльності органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування

3.1. Що ви розумієте під поняттям "регіональний проект"? Які основні види регіональних проектів ви знаєте?

3.2. Якими компетенціями володіють регіональні органи державної влади та органи місцевого самоврядування в Україні щодо реалізації регіональних проектів? Порівняйте ці компетенції з іншими країнами світу?

3.3. Чи необхідне втручання державних органів влади у систему місцевого самоврядування в Україні щодо реалізації регіональних проектів? Обґрунтуйте відповідь конкретними прикладами.

3.4. Чи потребує, на ваш погляд, реформування сучасна система регіональних органів влади й органів місцевого самоврядування в Україні? Обґрунтуйте відповідь конкретними прикладами.

Література: [1 – 10; 13; 14; 16 – 24; 26; 29].

Змістовий модуль 2. Практичні аспекти реалізації регіональних проектів

Тема 4. Оцінювання ресурсного потенціалу регіону у процесі розроблення регіональних проектів

4.1. Назвіть та охарактеризуйте складові економічного потенціалу регіону.

4.2. Які елементи входять до складу природно-ресурсного потенціалу регіону?

4.3. Поясніть сутність та перелічіть основні показники економічного оцінювання природних ресурсів регіону у процесі управління проектами з регіонального розвитку.

4.4. Визначте особливості оцінювання демографічного потенціалу регіону в Україні та інших країнах світу у процесі розроблення регіональних проектів.

4.5. Які показники характеризують рух населення регіону?

4.6. Назвіть основні показники оцінювання трудоресурсного потенціалу як основи управління проектами з регіонального розвитку.

Література: [2 – 5; 7 – 9; 11; 14; 20; 21; 26; 29].

Тема 5. Регіональні стратегії як інструмент управління проектами у сфері регіонального розвитку

5.1. Що ви розумієте під "регіональними стратегіями"? Назвіть основні етапи їх реалізації.

5.2. У чому полягає сутність цілісної системи планування регіонального та місцевого розвитку?

5.3. Поясніть сутність стратегічного планування регіонального розвитку. Що можна віднести до переваг стратегічного планування регіонального розвитку? Обґрунтуйте відповідь конкретними прикладами.

5.4. Якими факторами зумовлюються особливості розроблення регіональної стратегії розвитку територій?

5.5. Що таке "профіль громади"?

5.6. Яким вимогам мають відповідати операційні цілі стратегії розвитку регіону?

5.7. У чому полягають відмінності між моніторингом та оцінюванням регіональних стратегій розвитку? Назвіть основні завдання моніторингу реалізації стратегії розвитку регіону.

5.8. Які форми громадської участі використовуються в процесі розробки і реалізації регіональних стратегій розвитку в Україні та в інших країнах світу? Обґрунтуйте відповідь конкретними прикладами.

Література: [1 – 14; 16 – 20; 22, 24 – 27; 29].

8. Методи навчання

При викладанні дисципліни "Управління проектами у сфері регіонального розвитку" для активізації навчального процесу передбачено застосування сучасних навчальних технологій, таких як: проблемні лекції, міні-лекції, семінари-дискусії, робота в малих групах, кейс-метод.

Розподіл форм та методів активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни наведено у табл. 8.1.

Таблиця 8.1

Розподіл форм та методів активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни

Тема	Практичне застосування навчальних технологій
1	2
Змістовий модуль 1. Методологічні основи та ресурсне забезпечення управління проектами у сфері регіонального розвитку	
Тема 1. Предмет, метод і завдання дисципліни "Управління проектами у сфері регіонального розвитку"	<i>Проблемна лекція</i> з питання "Актуальні проблеми управління проектами у сфері регіонального розвитку в Україні"; <i>кейс</i> "Обґрунтування використання проектного підходу для забезпечення ефективного регіонального розвитку в Україні"; <i>робота у малих групах</i> "Морфологічний аналіз трактування понять "управління проектами" і "регіональний розвиток", їх зв'язок"; <i>презентація</i> результатів роботи в малих групах
Тема 2. Реалізація регіональної економічної політики як основи управління проектами на мезорівні	<i>Міні-лекція, семінар-дискусія</i> з питання "Організаційно-правовий механізм реалізації регіональної політики як основи управління проектами на регіональному рівні"; <i>презентація</i> результатів роботи в малих групах
Тема 3. Управління проектами у діяльності регіональних органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування	<i>Проблемна лекція</i> з питання "Взаємодія регіональних органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у процесі розробки і реалізації регіональних проектів в Україні"; <i>кейс</i> "Необхідність розроблення регіональних проектів на сучасному етапі розвитку України з урахування європейських стандартів"; <i>кейс</i> "Необхідність становлення місцевої демократії в Україні та інших країнах світу"; <i>презентація</i> результатів роботи в малих групах
Змістовий модуль 2. Практичні аспекти реалізації регіональних проектів	
Тема 4. Оцінювання ресурсного потенціалу регіону у процесі розроблення регіональних проектів	<i>Проблемна лекція</i> з питання "Методичний підхід щодо оцінки ресурсного потенціалу регіону у процесі розробки і реалізації регіональних проектів в Україні"; <i>семінар-дискусія</i> з питання "Рівень життя населення України"; <i>кейс</i> "Економічна оцінка природних ресурсів: витратний та рентний підходи в управлінні проектами з регіонального розвитку"; <i>презентація</i> результатів роботи в малих групах

1	2
Тема 5. Регіональні стратегії як інструмент управління проектами у сфері регіонального розвитку	<i>Міні-лекція, семінар-дискусія з питання "Розробка регіональних стратегій в Україні"; презентація результатів роботи в малих групах</i>

Проблемні лекції спрямовані на розвиток мислення студентів. Коло питань теми лекції обмежуються двома – трьома ключовими моментами, увага студентів концентрується на матеріалі, що не знайшов відображення в підручниках, використовується досвід закордонних навчальних закладів з роздаванням студентам під час лекцій друкованого матеріалу та виділенням головних висновків з питань, що розглядаються. У процесі викладання лекційного матеріалу студентам пропонуються питання для самостійного розміркування. При цьому лектор задає питання, які спонукають студента шукати розв'язання проблемної ситуації. Така система примушує студентів сконцентруватися і почати активно мислити в пошуках правильної відповіді.

На початку проведення **проблемної лекції** необхідно чітко сформулювати проблему, яку необхідно вирішити студентам. У процесі викладання лекційного матеріалу слід уникати прямої відповіді на поставлені запитання, а висвітлювати лекційний матеріал таким чином, щоб отриману інформацію студент міг використовувати при розв'язанні проблеми.

Міні-лекції передбачають викладення навчального матеріалу, за короткий проміжок часу й характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень. Міні-лекції проводяться, як правило, як частина заняття-дослідження.

На початку проведення міні-лекції за вказаними вище темами лектор акцентує увагу студентів на необхідності представити викладений лекційний матеріал у так званому структурно-логічному вигляді. На розгляд виносяться питання, які зафіксовані у плані лекцій, але викладаються вони стисло. Лекційне заняття, проведене у такий спосіб, пробуджує у студента активність та увагу при сприйнятті матеріалу, а також спрямовує його на використання системного підходу при відтворенні інформації, яку він одержав від викладача.

Проблемні лекції та міні-лекції доцільно поєднувати з такою формою активізації навчального процесу, як робота в малих групах.

Робота в малих групах дає змогу структурувати лекційні або практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для

участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування. Після висвітлення проблеми (при використанні проблемних лекцій) або стислого викладання матеріалу (при використанні міні-лекцій) студентам пропонується об'єднуватися у групи по 5 – 6 осіб та презентувати наприкінці заняття своє бачення та сприйняття матеріалу.

Презентації – виступи, перед аудиторією, що використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, інструктажу, для демонстрації нових товарів і послуг. Однією з позитивних рис презентації та її переваг при використанні в навчальному процесі є обмін досвідом, який здобули студенти при роботі у певній малій групі.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками та поглядами учасників щодо даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Кейс-метод – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу.

9. Методи контролю

Система оцінювання сформованих компетентностей (див. табл. 2.1) у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Перевірка та оцінювання сформованих компетентностей студентів може проводитись в наступних формах: оцінювання роботи студентів в процесі практичних (семінарських) занять; проведення поточного (проміжного) контролю; проведення модульного контролю; проведення підсумкового письмового іспиту. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою.

Відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтин-

говою системою", загальна оцінка складається з оцінки за поточну успішність, яку студент отримує під час лекційних, семінарських (практичних) занять (**60 балів**), та оцінки за письмовий іспит (**40 балів**).

Поточне оцінювання рівня оволодіння студентами професійними компетентностями здійснюється під час проведення лекційних, семінарських (практичних) занять.

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних (семінарських) занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту скласти іспит – 35 балів).

Об'єктами поточного контролю є: 1) активність та результативність роботи студента протягом семестру над вивченням навчального матеріалу дисципліни; 2) відвідування занять, виконання домашніх завдань, есе, доповіді, підготовки презентацій за темами дисципліни; 3) проходження проміжного контролю і виконання модульних контрольних завдань.

Оцінювання проводиться за накопичувальною бально-рейтинговою системою за такими критеріями: розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються; ступінь засвоєння матеріалу дисципліни; ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються; уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді ситуацій, розв'язанні задач, проведення розрахунків при виконанні завдань, винесених для самостійного опрацювання, та завдань, винесених на розгляд в аудиторії; логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

При оцінюванні практичних завдань увага приділяється також їх якості та самостійності, своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась із вимог не буде виконана, то оцінка буде знижена.

Модульний контроль проводиться з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті інтегровану оцінку результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля.

Модульний контроль проводиться у формі **колоквіуму** двічі за семестр. При проведенні колоквіуму визначається рівень оволодіння студентами професійних компетентностей з навчальної дисципліни за відповідний змістовий модуль.

Колоквіум передбачає виявлення опанування студентом матеріалу лекційного модуля та вміння застосовувати його для вирішення практичної ситуації і проводиться у вигляді тестування, а також вирішення практичного завдання. При цьому тестове завдання може містити як запитання, що стосуються суто теоретичного матеріалу, так і запитання, спрямовані на вирішення невеличкого практичного завдання.

Тестові завдання містять запитання одиничного і множинного вибору різного рівня складності. Для оцінювання рівня відповідей студентів на тестові завдання використовуються наступні критерії:

оцінка 11 балів виставляється у випадку, якщо студент правильно відповів на 24 тестові запитання;

оцінка 10 балів – 23 – 22 правильних відповідей;

оцінка 9 балів – 21 – 20 правильних відповідей;

оцінка 8 балів – 19 – 18 правильних відповідей;

оцінка 7 балів – 17 – 16 правильних відповідей;

оцінка 6 балів – 15 – 14 правильних відповідей;

оцінка 5 балів – 13 – 12 правильних відповідей;

оцінка 4 балів – 11 – 10 правильних відповідей;

оцінка 3 бали – 9 – 8 правильних відповідей;

оцінка 2 бали – 7 – 6 правильних відповідей;

оцінка 1 бал – 5 і менше правильних відповідей.

Тести для модульного контролю обираються із загального переліку тестів за відповідними модулями.

У процесі модульного контролю при вирішенні практичного завдання **оцінка 11 балів** виставляється: за правильне представлення та використання методичного апарату, зокрема формул та позначення до них (3 бали); за арифметичну правильність розрахунків та охайність представлення результатів (3 бали); за правильне наведення одиниць виміру показників (1 бал); за наявність і ґрунтовність висновку (4 бали).

Тестові завдання і практичне завдання модульного контролю оцінюються окремо. Загальна оцінка дорівнює середній арифметичній із суми оцінок кожного завдання.

Таким чином, після вивчення тем 1 – 3 (змістовий модуль 1) студенти виконують **Завдання до змістового модуля 1**. Відповідно, після вивчення 4 – 5 тем (змістовий модуль 2) – **Завдання до змістового модуля 2**.

Підсумковий контроль з навчальної дисципліни "Управління проєктами у сфері регіонального розвитку" здійснюється у письмовій формі за екзаменаційними білетами.

Студент не допускається до складання іспиту, якщо кількість балів, одержаних за результати успішності під час поточного та модульного контролю впродовж семестру, в сумі **не досягла 35 балів**.

Екзаменаційний білет включає в себе 15 тестів, які перевіряють рівень засвоєння студентами теоретичного матеріалу, та трьох завдань (стереотипне, евристичне та діагностичне), які перевіряють рівень оволодіння студентами професійними компетентностями з управління проектами в сфері регіонального розвитку, з оцінки природно-ресурсного потенціалу, трудових ресурсів регіону у процесі розробки проектів, моніторингу функціонування ринку праці регіону, визначення галузей спеціалізації регіонів.

Стереотипне завдання розкриває рівень оволодіння студентами професійними компетентностями зі здійснення розрахунків показників: природного та механічного руху населення країни, рівня економічної активності населення, безробіття і зайнятості трудових ресурсів країни, визначення галузей спеціалізації регіонів.

Евристичне завдання розкриває рівень оволодіння студентами професійними компетентностями з оцінки доцільності розробки і реалізації регіональних проектів на території країни, оцінки використання земельного фонду регіону, аналізу економічного стану розвитку регіонів з урахуванням показника валового регіонального продукту.

Діагностичне завдання розкриває рівень оволодіння студентами професійними компетентностями з аналізу структури трудових ресурсів регіону або країни в цілому та побудови зведеного їх балансу, структури і показників динаміки чисельності працездатного населення країни за видами економічної діяльності, показників використання водних, лісових та інших видів природних ресурсів, дослідження стану соціально-економічного розвитку регіонів, моніторингу й оцінки інвестиційних проектів на мезорівні.

Кожне завдання екзаменаційного білета оцінюється окремо. Підсумкова оцінка за екзамен складається з суми балів за виконання всіх завдань та округлюється до цілого числа за правилами математики.

Кожна правильна відповідь на 15 тестових запитань оцінюється в один бал.

Алгоритм вирішення кожного завдання включає окремі етапи, які відрізняються щодо складності, трудомісткості та значення для розв'язання завдання. Тому окремі завдання та етапи їх розв'язання оцінюються відокремлено один від одного наступним чином:

1) оцінка за правильність виконання стереотипного завдання дорівнює **6 балам** і містить:

за правильне представлення та використання методичного апарату, зокрема формул та позначення до них (2 бали);

за арифметичну правильність розрахунків та охайність представлення результатів (2 бали);

за правильне наведення одиниць виміру показників (1 бал);

за наявність і ґрунтовність висновку (1 бал);

2) оцінка за правильність виконання діагностичного завдання дорівнює **9 балам** і містить:

за правильне представлення та використання методичного апарату, зокрема формул та позначення до них (2 бали);

2 бали за наявність пояснень щодо алгоритму розрахунку окремих показників, які входять до алгоритму вирішення завдання на охайність представлення результатів;

за арифметичну правильність розрахунків (2 бали);

за правильне наведення одиниць виміру показників (1 бал);

за логічну послідовність і ґрунтовність висновку (2 бали);

3) оцінка за правильність виконання евристичного завдання дорівнює **10 балам** і містить:

за правильне представлення та використання методичного апарату, зокрема формул та позначення до них (2 бали);

за наявність пояснень щодо алгоритму розрахунку окремих показників, які входять до алгоритму вирішення завдання та охайність представлення результатів (2 бали);

за арифметичну правильність розрахунків (2 бали);

за правильне наведення одиниць виміру показників (1 бал);

за логічну послідовність, аргументованість і ґрунтовність висновку (3 бали).

Зразок екзаменаційного білета

Форма № Н-5.05

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
Галузь знань: управління та адміністрування

Спеціальність: менеджмент

Спеціалізація: управління проектами Семестр: 2

Навчальна дисципліна: "Управління проектами у сфері регіонального розвитку"

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ

Тестові завдання.

1. Об'єкт навчальної дисципліни "Управління проектами в сфері регіонального розвитку" – це:

а) виявлення законів, закономірностей і визначення принципів управління проектами соціального, економічного, екологічного тощо характеру, які здійснюються на мезорівні;

б) процес реалізації проектів на мезорівні;

в) сфера діяльності, у процесі якої визначаються й досягаються чіткі цілі проекту під час балансування між обсягом робіт, ресурсами, часом (строком), якістю й ризиками.

2. Першу розробку матричної структури організації для управління складними проектами здійснив:

а) Г. Гантт; б) Л. Гулик; в) М. Уолкер.

3. Проект має обмежену протяжність у часі, із установленими строками виконання, певними початком і завершенням:

а) так;

б) ні.

4. Назвіть загальні ознаки проекту: _____.

5. Неформальними методами системного аналізу, під час формування портфеля проектів, є:

а) графічні методи;

б) метод "мозкового штурму";

в) метод сценаріїв;

г) аналітичні методи;

д) метод грошових потоків;

е) метод експертних оцінок;

є) метод "Делфі";

ж) імітаційне моделювання;

з) метод "дерева рішень".

6. Діяльність євро регіонів спрямовується:

а) на прискорення соціально-економічного розвитку регіонів і формування їхньої експортної спеціалізації;

б) на інфраструктурну підготовку для поглиблення співробітництва з Європейським Союзом;

в) на розвиток системи міжрегіональних зв'язків у сфері туризму, рекреації, охорони навколишнього природного середовища;

г) усі відповіді правильні.

7. До передумов розвитку управління проектами на регіональному рівні в Україні належать:

а) світові тенденції суспільного та економічного розвитку;

б) зміна парадигми управління територіями;

в) нові підходи у вітчизняній практиці до розроблення регіональних і місцевих стратегій, досвід реалізації донорських проектів;

г) глобалізація й регіоналізація;

д) усі відповіді правильні.

8. Жителі, об'єднані постійним проживанням у межах села, селища, міста, які є самостійними адміністративно-територіальними одиницями, або добровільне об'єднання жителів декількох сіл, що має єдиний адміністративний центр, – це:

а) приватний сектор; б) територіальна громада; в) недержавні організації.

9. Проект регіонального розвитку – це:

а) комплекс взаємозалежних завдань і заходів довгострокового характеру, спрямований на досягнення певних цілей регіонального розвитку;

б) комплекс взаємозалежних заходів щодо рішення окремих проблем регіонального розвитку, оформлений як документ за встановленим законодавством формою;

в) процес управління командою й ресурсами проекту за допомогою специфічних методів, завдяки яким проект завершується успішно й досягає своєї мети;

г) процес соціальних, економічних, екологічних, гуманітарних і інших позитивних змін у регіонах.

10. Регіональна економічна політика – це:

а) сфера діяльності з управління політичним розвитком країни в просторовому, регіональному аспекті, що відображає як взаємини між державою й регіонами, так і регіонів між собою;

б) управління економічним і соціальним розвитком країни в регіональному аспекті;

в) сфера діяльності з управління політичним, економічним, соціальним і екологічним розвитком країни в просторовому, регіональному аспекті, що відображає як взаємини між державою й регіонами, так і регіонів між собою;

г) управління політичним, економічним і екологічним розвитком країни в регіональному аспекті, що відображає взаємини між регіонами.

11. Державна регіональна економічна політика – це:

а) сукупність організаційних, правових і економічних заходів, які здійснюються державою у сфері розвитку регіонів відповідно до поточних і стратегічних цілей;

б) сукупність організаційних, правових і економічних заходів, які здійснюються органами місцевого самоврядування в сфері розвитку регіонів відповідно до поточних і стратегічних цілей;

в) сукупність організаційних, правових і економічних заходів, які здійснюються місцевими органами виконавчої влади й органами місцевого самоврядування в сфері розвитку регіонів відповідно до поточних і стратегічних цілей;

г) управління політичним, економічним і екологічним розвитком країни.

12. Принципи державної регіональної політики:

а) принцип раціонального розміщення виробництва;

б) принцип пріоритетності;

в) принцип єдності;

г) принцип внутрішньодержавного й міжнародного поділу праці.

13. Державну регіональну економічну політику здійснюють:

а) центральні органи виконавчої влади;

б) місцеві органи виконавчої влади;

в) органи місцевого самоврядування;

г) органи судової влади.

14. Принцип рівності (принцип державної регіональної політики) має напрями:

а) вимагає інтегрованого, різнобічного, відкритого й справедливого визначення пріоритетів державної регіональної політики;

б) націлює процес надання суспільних і державних послуг на максимальне наближення до рівня їхнього споживання;

в) ставить за обов'язок державі підтримувати на однаковому рівні ступінь соціально-економічного розвитку всіх її регіонів і населених пунктів;

г) вимагає об'єктивної оцінки й визначення пріоритетних напрямків розвитку, а також обліку реальних можливостей обраних заходів щодо їхнього рішення з погляду достатності ресурсної бази й відповідності поставленим цілям.

15. Науково-технічна політика як складова частина регіональної політики спрямована на:

а) визначення пріоритетів із вдосконалення й розвитку інвестиційної й інноваційної діяльності в регіоні;

б) гальмування депопуляційних процесів;

в) створення вільних економічних зон для активізації підприємництва, формування ринкової інфраструктури, залучення іноземних інвестицій, нарощування експортного потенціалу окремих регіонів, які мають потребу в прискореному розвитку;

г) забезпечення регіонів можливостями для самостійного розвитку на умовах самофінансування й самозабезпечення.

Завдання 1 (стереотипне). Визначте необхідність розробки регіональних проектів на основі проведення оцінки демографічного розвитку населення області, виходячи з даних, що наведено нижче. Відомо, що населення області на початок року склало 500 тис. осіб, а на кінець року – 480 тис. осіб. Визначити природний приріст населення та коефіцієнт природного приросту населення області, якщо відомо, що коефіцієнт інтенсивності міграції по вибуттю населення в область за рік склав 7 %, а коефіцієнт інтенсивності міграції з прибуття – 10 %.

Завдання 2 (евристичне). Обґрунтуйте стан розвитку регіонів України на основі даних Державної служби статистики України про обсяги валового регіонального продукту (ВРП) і середню чисельність населення (табл. 9.1). Визначте: питому вагу кожного регіону у загальному обсязі

ВРП; зробіть рейтинг регіонів залежно від ролі кожного регіону у формуванні ВРП; розмір ВРП у розрахунку на 1 особу. Зробіть висновки.

Таблиця 9.1

Вихідні дані для розрахунків

Україна та її регіони	ВРП, млн грн	Середня чисельність населення, тис. осіб
Україна	838 856	45 870,7
Вінницький	18 216	1 645,9
Волинський	10 418	1 036,9
Дніпропетровський	93 183	3 346,0
Житомирський	14 610	1 282,4
Закарпатський	11 662	1 246,1

Завдання 3 (діагностичне). За даними Міністерства соціальної політики України, що наведені у табл. 9.2, проаналізуйте структуру зайнятих у галузях економіки за аналізований період, а також визначте тенденції зміни чисельності усього зайнятого населення в економіці України. Зробіть висновки.

Таблиця 9.2

Дані про зайнятість населення в економіці України

Показники	Базовий період	Звітний період
Усього зайнятого населення в економіці України, тис. осіб	39 358	27 788
у сфері матеріального виробництва, тис. осіб	21 295	16 127
у сфері послуг, тис. осіб	18 063	11 661

Затверджено на засіданні кафедри державного управління, публічного адміністрування та регіональної економіки.

Протокол № ___ від "___" _____ 20__ року.

Завідувач кафедри
Екзаменатор

Н. Л. Гавкалова
Г. М. Шумська

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей студентів денної форми навчання наведена у табл. 10.1.

Таблиця 10. 1

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей

Професійні компетентності	Навчальний тиждень	Години	Форми навчання		Рівень сформованості компетентностей			
					Форми контролю	Макс. бал		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1. Методологічні основи та ресурсне забезпечення управління проектами у сфері регіонального розвитку								31
Знання, вміння та навички щодо визначення механізму територіального управління соціально-економічними процесами у країні	Здатність обґрунтувати мету та параметри напрямків територіального управління господарськими процесами країни	1	Ауд.	2	Лекція	ТЕМА 1. Предмет, метод і завдання дисципліни "Управління проектами у сфері регіонального розвитку"	Робота на лекції	0,5
				2	Семінарське заняття	Семінарське заняття за темою: "Предмет, метод і завдання дисципліни "Управління проектами у сфері регіонального розвитку"	Активна участь у семінарському занятті	0,5
		СРС	7	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка презентацій за темою: "Предмет, метод і завдання дисципліни "Управління проектами у сфері регіонального розвитку"	Презентація за темою	2	
	Здатність обґрунтувати методи й інструменти територіального управління господарськими процесами на макро- та мезорівнях	2	Ауд.	2	Семінарське заняття	Семінарське заняття за темою: "Організаційно-правовий механізм публічного управління на територіальному рівні"	Активна участь у семінарському занятті	0,5
				СРС	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка презентації за темою: "Організаційно-правовий механізм публічного управління на територіальному рівні"	Презентація за темою
	Здатність визначати найбільш доцільні методи й інструменти територіального управління економіки країни	3	Ауд.	2	Лекція	ТЕМА 1. Предмет, метод і завдання дисципліни "Управління проектами у сфері регіонального розвитку" (продовження)	Робота на лекції	0,5
				2	Семінарське заняття	Семінарське заняття за темою: "Організаційно-правовий механізм публічного управління на територіальному рівні"	Активна участь у семінарському занятті	0,5
			СРС	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка презентацій за темою: "Організаційно-правовий механізм публічного управління на територіальному рівні"	Презентація за темою	2
	Здатність приймати управлінські рішення щодо модернізації територіального управління економікою з використанням європейських підходів та вітчизняного досвіду	4	Ауд.	2	Семінарське заняття	Семінарське заняття за темою: "Реалізація регіональної політики як основи управління проектами на регіональному рівні". Семінар-дискусія з питання "Інституційне забезпечення державної регіональної політики: стан, проблеми та перспективи"	Активна участь у семінарському занятті	0,5
				СРС	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка презентацій за темою: "Державна регіональна політика в Україні"	Презентація за темою

Продовження табл. 10.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	
	Здатність організувати збирання, обробку й аналіз фінансово-економічної інформації щодо стану розвитку об'єкта управління (область, місто, селище, село)	5	Ауд.	2	Лекція	ТЕМА 2. Реалізація регіональної політики як основи управління проектами на регіональному рівні	Робота на лекції	0,5	
				2	Практичне заняття	Практичне заняття за темою: "Аналіз регіональних господарських комплексів України"	Експрес-контрольна робота за темами 1 – 2	1,5	
Знання, вміння та навички щодо обґрунтування напрямів реалізації та показників оцінки територіального управління	Здатність прогнозувати та оцінювати вплив застосування різних інструментів і методів реалізації економічної політики на основні мезоекономічні параметри та поведінку господарюючих суб'єктів	6	Ауд.	2	Практичне заняття	Вирішення практичних завдань щодо моніторингу соціально-економічного розвитку регіонів в Україні	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5	
			СРС	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань щодо аналізу регіональних господарських комплексів України	Перевірка домашнього завдання	1	
			СРС	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань щодо моніторингу соціально-економічного розвитку регіонів в Україні	Перевірка домашнього завдання	1	
	Здатність обирати доцільні інструменти регуляторного впливу держави та її інституцій на господарські процеси на різних рівнях влади	7	Ауд.	2	Лекція	ТЕМА 3. Оцінювання ресурсного потенціалу регіону у процесі розроблення регіональних проектів	Робота на лекції	0,5	
			Ауд.	2	Практичне заняття	Вирішення практичних завдань щодо оцінки ресурсного потенціалу регіону у процесі розробки регіональних проектів	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5	
			СРС	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань щодо аналізу адміністративно-територіального устрою в Україні	Перевірка домашнього завдання	1	
	Здатність оцінювати вплив застосування різних інструментів, стратегій розвитку регіонів на основні макроекономічні параметри	8	Ауд.	2	Практичне заняття	Колоквіум за змістовим модулем 1	Підсумкова контрольна робота	11	
			СРС	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка до колоквіуму	Перевірка домашнього завдання	1,5	
	Змістовий модуль 2. Практичні аспекти реалізації регіональних проектів								29
	Здатність обирати з альтернативних варіантів раціональні управлінські рішення щодо вирішення соціально-економічних проблем на макро-, мезо- та мікрорівнях	9	Ауд.	2	Лекція	ТЕМА 4. Управління проектами у діяльності органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування	Робота на лекції	0,5	
				2	Практичне заняття	Вирішення кейсу "Необхідність розробки регіональних проектів на сучасному етапі розвитку України з урахуванням європейських стандартів"	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5	

Продовження табл. 10.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9
			СРС	7	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань щодо обґрунтування напрямів взаємодії органів влади щодо реалізації регіональних проектів в Україні	Перевірка домашнього завдання	1
	Здатність розраховувати мезо-економічні показники і застосовувати їх економічну сутність для ефективного територіального управління в Україні	10	Ауд.	2	Практичне заняття	Вирішення кейсу "Необхідність становлення місцевої демократії в Україні та інших країнах світу"	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5
			СРС	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань щодо обґрунтування необхідності становлення місцевої демократії в Україні та інших країнах світу	Перевірка домашнього завдання	1
	Здатність обґрунтовувати критерії для оцінювання наслідків прийнятих управлінських рішень щодо вибору стратегії територіального розвитку у країні	11	Ауд.	2	Лекція	ТЕМА 4. Управління проектами у діяльності органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування (продовження)	Робота на лекції	0,5
				2	Практичне заняття	Вирішення практичних завдань щодо визначення джерел наповнення доходної частини місцевих бюджетів в Україні	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5
	Здатність оцінювати стан соціально-економічного розвитку території, виходячи з системного аналізу показників місцевого бюджету		СРС	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань щодо визначення джерел наповнення доходної частини місцевих бюджетів в Україні	Перевірка домашнього завдання	
Знання, вміння та навички щодо обґрунтування напрямів реалізації та показників оцінки територіального управління	Здатність розробляти та здійснювати реалізацію цільових програм та концепцій на регіональному та місцевому рівнях	12	Ауд.	2	Практичне заняття	Вирішення кейсу "Оцінка платоспроможності та бюджетної ефективності місцевих бюджетів в Україні"	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5
			СРС	7	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань щодо оцінки платоспроможності та бюджетної ефективності місцевих бюджетів в Україні	Перевірка домашнього завдання	1
		13	Ауд.	2	Лекція	ТЕМА 4. Управління проектами у діяльності органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування (продовження)	Робота на лекції	0,5
				2	Практичне заняття	Вирішення практичного завдання за темою "Функціонально-вартісний аналіз діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування у регіонах України"	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5
	СРС	7	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань щодо функціонально-вартісного аналізу діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування у регіонах України	Перевірка домашнього завдання	1		

Закінчення табл. 10.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Здатність обирати доцільні інструменти регуляторного впливу держави та її органи влади на господарські процеси на різних рівнях державного управління	14	Ауд.	2	Практичне заняття	Вирішення практичних завдань щодо оцінки зарубіжного досвіду реформування публічної влади в Україні	Експрес-контрольна робота	2
			СРС	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань щодо оцінки зарубіжного досвіду реформування публічної влади в Україні	Перевірка домашнього завдання	2,5
	Здатність прогнозувати та оцінювати вплив застосування різних інструментів і методів реалізації економічної політики на основні мезоекономічні параметри та поведінку господарюючих суб'єктів	15	Ауд.	2	Лекція	ТЕМА 5. Регіональні стратегії як інструмент управління проектами у сфері регіонального розвитку	Робота на лекції	0,5
				2	Практичне заняття	Вирішення практичних завдань щодо формування регіональних стратегій розвитку	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5
			СРС	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань щодо формування регіональних стратегій розвитку в Україні	Перевірка домашнього завдання	1
	Здатність розробляти пропозиції до державних і регіональних програм соціально-економічного розвитку для підвищення ефективності територіального управління	16	Ауд.	2	Семінарське заняття	Семінарське заняття за темою: "Результативність і ефективність регіональних стратегій розвитку"	Активна участь у семінарському занятті	0,5
			СРС	7	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка презентації за темою: "Результативність і ефективність регіональних стратегій розвитку"	Презентація за темою	2
	Здатність надавати рекомендації органам державної влади і місцевого самоврядування щодо застосування ефективних інструментів і варіантів економічного регулювання господарських процесів	17	Ауд.	2	Лекція	ТЕМА 5. Регіональні стратегії як інструмент управління проектами у сфері регіонального розвитку (закінчення)	Робота на лекції	0,5
				2	Практичне заняття	Колоквіум за змістовим модулем 2	Підсумкова контрольна робота	11
			СРС	7	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; підготовка до колоквіуму	Перевірка домашніх завдань	0,5
			СЕСІЯ	Ауд.	2	Передекзам. консультац.	Вирішення практичних завдань на різні теми, що входять до підсумкового контролю	Підсумковий контроль
	Ауд.	2		ІСПИТ	Виконання завдань екзаменаційного білету			
	СРС		Підготовка до іспиту	Повторення матеріалів змістовних модулів				
Усього годин				150	Загальна максимальна кількість балів з дисципліни			100

Розподіл балів за формами та методами навчання з дисципліни у межах тем змістових модулів наведено в табл. 10.2.

Таблиця 10.2

Розподіл балів за формами та методами навчання з дисципліни

Теми змістового модуля		лекції	практичні	домашні завдання	презентація	поточні контрольні роботи	колоквіум	Усього
Змістовий модуль 1	ТЕМА 1. Предмет, метод і завдання дисципліни "Управління проектами у сфері регіонального розвитку"	1	1,5	1,5	4		11	31
	ТЕМА 2. Реалізація регіональної політики як основи управління проектами на регіональному рівні	1	2,5	2,5	4	2		
	ТЕМА 3. Оцінювання ресурсного потенціалу регіону у процесі розроблення регіональних проектів							
Змістовий модуль 2	ТЕМА 4. Управління проектами у діяльності органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування	1,5	2	4			11	29
	ТЕМА 5. Регіональні стратегії як інструмент управління проектами у сфері регіонального розвитку	0,5	1	1,5				
Усього		4,5	8,5	11	10	4	22	60

Максимальну кількість балів, яку може накопичити студент протягом тижня за формами та методами навчання за навчальною дисципліною "Управління проектами у сфері регіонального розвитку", наведено у табл. 10.3.

Таблиця 10.3

Розподіл балів за тижнями

Теми змістового модуля			лекції	практичні	домашні завдання	презентація	поточні контрольні роботи	колоквіум	Усього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Змістовий модуль 1	Тема 1	1 тиждень	0,5	0,5	–	2	–	–	3
	Тема 1	2 тиждень	–	0,5	–	2	–	–	2,5
	Тема 1	3 тиждень	0,5	0,5	–	–	–	–	1
	Тема 2	4 тиждень	–	0,5	–	–	–	–	0,5
	Тема 2	5 тиждень	0,5	0,5	1	2	2	–	6
	Тема 3	6 тиждень	–	0,5	0,5	–	–	–	1
	Тема 3	7 тиждень	0,5	0,5	1	2	–	–	4
	8 тиждень	–	0,5	1,5	–	–	–	11	13

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Змістовий модуль 2	Тема 4	9 тиждень	0,5	0,5	1	–	–	–	2
	Тема 4	10 тиждень	–	0,5	1	–	–	–	1,5
	Тема 4	11 тиждень	0,5	0,5	2	–	–	–	3
	Тема 4	12 тиждень	–	0,5	1,5	–	–	–	2
	Тема 5	13 тиждень	0,5	0,5	0,25	–	–	–	1,25
		14 тиждень	–	0,5	0,25	–	2	–	2,75
	Тема 5	15 тиждень	0,5	0,5	0,25	–	–	–	1,25
	Тема 5	16 тиждень	–	0,5	0,25	2	–	–	2,75
Тема 5	17 тиждень	0,5	0,5	0,5	–	–	11	12,5	
Усього			4,5	8,5	11	10	4	22	60

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 10.4).

Оцінки за цією шкалою заносяться до відомостей обліку успішності, індивідуального навчального плану студента та іншої академічної документації.

Таблиця 10.4

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D		
60 – 63	E	задовільно	не зараховано
35 – 59	FX	незадовільно	
1 – 34	F		

11. Рекомендована література

11.1. Основна

1. Інструменти регіонального розвитку в Україні : навч. посіб. / О. В. Берданова та ін. ; за ред. В. М. Вакуленка, О. В. Берданової. – Київ : НАДУ, 2013. – 286 с.

2. Мамонова В. В. Методологія управління територіальним розвитком : монографія / В. В. Мамонова. – Харків : Вид-во ХарPI НАДУ "Магістр", 2006. – 196 с.

3. Рач В. А. Управління проектами: практичні аспекти реалізації стратегій регіонального розвитку : навч. посіб. / В. А. Рач, О. В. Россюханська, О. М. Медведєва ; за ред. В. А. Рача. – Київ : К.І.С., 2010. – 276 с.

4. Регіональне управління : підручник / за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, В. М. Вакуленка, М. К. Орлатого. – Київ : НАДУ, 2014. – 512 с.

5. Регіонально-адміністративний менеджмент : навч. посіб. / [О. Ю. Амосов, В. В. Мамонова, Ю. О. Куц та ін.] ; за заг. ред. докт. держ. упр., проф. В. В. Мамонової. – Харків : Вид-во ХарPI НАДУ "Магістр", 2010. – 188 с.

6. Розроблення та впровадження стратегічного плану розвитку регіону : практичн. посібн. / Б. Боврон, А. Вігода, Г. Девідсон та ін. ; за ред. І. Санжаровського. – Київ : К.І.С., 2008. – 214 с.

7. Управління проектами : підручник / за заг. ред. Л. В. Ноздріної. – Київ : ЦУЛ, 2010. – 432 с.

11.2. Додаткова

8. Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року : Постанова Кабінету Міністрів України від 06.08.2014 р. № 385 // Офіційний вісник України. – 2014. – № 70. – С. 23.

9. Державне управління регіональним розвитком України : монографія / за заг. ред. В. Є. Воротіна, Я. А. Жаліла. – Київ : НІСД, 2010. – 255 с.

10. Конституція України. – Київ : Преса України, 1996. – 80 с.

11. Магданов П. В. Підхід до організації стратегічного планування соціально-економічного розвитку регіону / П. В. Магданов, В. Ю. Падей // Мистецтво управління. – 2011. – № 4. – С. 5–19.

12. Мельник Ю. Проблеми формування регіональних стратегій в контексті сталого розвитку / Ю. Мельник // Вісник СумДУ : зб. наук. праць. – Сер. "Економіка". – Суми : СумДУ, 2008. – С. 89–95.

13. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії : Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 48. – С. 409.

14. Про засади державної регіональної політики : Закон України від 05.02.2015 р. № 156-VIII // Офіційний вісник України. – 2015. – № 18. – С. 9. – Ст. 470.

15. Про затвердження Національної рамки кваліфікацій : Постанова Кабінету Міністрів України № 1341 від 23.11.2011 р. // Офіційний вісник України. – 2011. – № 101. – С. 15.

16. Про Концепцію державної регіональної політики : Указ Президента України від 25 травня 2001 року № 341 // Офіційний вісник України. – 2001. – № 22. – Ст. 983.

17. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України № 280/97-ВР від 21.05.1997 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 24. – С. 170.

18. Про місцеві державні адміністрації : Закон України № 586-XIV від 9 квітня 1999 року // Офіц. вісник України. – 1999. – № 18. – С. 190.

19. Про ратифікацію Європейської хартії місцевого самоврядування : Закон України 452/97-ВР від 15.07.1997 р. // Офіційний вісник України. – 1997. – № 29. – С. 8.

20. Регіональна економіка : підручник / за заг. ред. проф. Н. Л. Гавкалової. – Харків : ВД "ІНЖЕК", 2011. – 464 с.

21. Реформування державного управління регіональним розвитком: стан, проблеми, перспективи. – Київ : НІСД, 2012. – 56 с.

22. Сич Н. А. Проект як інструмент вирішення соціально-економічних проблем території / Н. А. Сич // Управління сучасним містом. – 2009. – № 4. – С. 67–74.

23. Стратегія економічного і соціального розвитку України (2004–2015 роки) "Шляхом європейської інтеграції" / Авт. кол. : А. С. Гальчинський, В. М. Геєць та ін. ; Нац. ін.-т стратег. дослідж., Ін-т екон. прогнозування НАН України, М-во економіки та з питань європ. інтегр. України. – Київ : ІОЦ Держкомстату України, 2004. – 416 с.

11.3. Інформаційні ресурси

24. Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://www.portal.rada.gov.ua>.

25. Офіційний сайт Державного агентства України з інвестицій та розвитку. – Режим доступу : <http://in.ukrproject.gov.ua>.

26. Офіційний сайт Державної служби статистики України. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

27. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо формування регіональних стратегій розвитку : Наказ Міністерства економіки з питань європейської інтеграції України № 224 від 29.07.2002 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.uazakoncom/document/spart09/inx09341.htm>.

28. Словник з регіональної політики // Офіційний сайт Інституту регіональних та євро інтеграційних досліджень "ЄвроРегіо Україна". – Режим доступу : <http://www.eri.org.ua/sndex.php?page=883>.

29. Тесленок І. М. Особливості формування і реалізації регіональних проектів [Електронний ресурс]. / І. М. Тесленок, М. І. Замаєнко. – Режим доступу : http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_PDF/drep_2013_6_13.pdf.

Додатки

Додаток А

Таблиця А.1

Структура складових професійних компетентностей з навчальної дисципліни "Управління проектами у сфері регіонального розвитку"

44

Складові компетентності, яка формується в рамках теми	Мінімальний досвід	Знання	Вміння	Комунікації	Автономність і відповідальність
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Предмет, метод і завдання дисципліни "Управління проектами у сфері регіонального розвитку"					
Використовувати конкретні засоби та інструменти для управління проектами у сфері регіонального розвитку	Сутність поняття управління проектами в сфері регіонального розвитку та вихідні положення цього процесу, основні види методів проектного управління	Розуміння сутності, принципів, об'єктів, суб'єктів й інструментів управління проектами у сфері регіонального розвитку; знання методології проектування розвитку територій	Уміння використовувати загальнонаукові та конкретна наукові методи для проектування регіонального розвитку	Здатність до роботи у команді з іншими студентами при обговоренні найбільш оптимальних методів і підходів щодо управління регіональними проектами	Здатність брати ініціативу і формулювати власну позицію щодо обґрунтування методології для проектування регіонального розвитку
Тема 2. Реалізація регіональної економічної політики (РЕП) як основи управління проектами на мезорівні					
Приймати управлінські рішення щодо ефективного управління проектами у сфері регіонального розвитку, використовуючи європейські підходи та вітчизняний досвід	Сутність поняття РЕП. Основні види і інструменти РЕП. Зарубіжний досвід реалізації РЕП. Сутність методу "дерево цілей"	Знання про сутність і основні цілі реалізації РЕП у процесі управління проектами; знання основних критеріїв ефективного реалізації окремих видів РЕП	Уміння обґрунтовувати критерії для оцінювання наслідків прийнятих проектних рішень щодо реалізації тієї чи іншої регіональної політики у країні	Здатність дотримуватися соціальних норм і правил при співпраці з іншими студентами при формуванні своєї власної позиції щодо необхідності розробки проектів у сфері регіонального розвитку	Здатність брати на себе відповідальність за прийняття індивідуальних й колективних рішень у процесі управління проектами у сфері регіонального розвитку у країні

1	2	3	4	5	6
Тема 3. Управління проектами у діяльності органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування					
Приймати раціональні рішення щодо ефективної реалізації регіональних проектів у взаємодії з органами державної влади і органами місцевого самоврядування	Сутність і відмінності проектного менеджменту від управління проектами. Класифікація регіональних проектів. Система влади в Україні та інших країнах світу	Знання сутності та класифікації регіональних проектів; знання методичних основ ідентифікації та розроблення регіональних проектів; розуміння ролі регіональних органів влади в управлінні проектами щодо регіонального розвитку	Уміння ідентифікувати, готувати, реалізувати та здійснювати моніторинг проектів місцевого і регіонального розвитку; уміння здійснювати оцінювання наслідків реалізації регіональних проектів	Здатність до роботи у команді у процесі ідентифікації, підготовки, реалізації та проведення моніторингу регіональних проектів, а також визначення шляхів їх удосконалення	Здатність брати на себе ініціативу при прийнятті рішень щодо управління проектами з регіонального розвитку; здатність приймати відповідні проектні рішення
Тема 4. Оцінювання ресурсного потенціалу регіону у процесі розроблення регіональних проектів					
Обґрунтовувати оптимальні шляхи ефективної реалізації регіональних проектів, базуючись на ефективному використанні ресурсів території регіону	Поняття природно-ресурсного, демографічного і трудово-ресурсного потенціалу регіону та його роль в управлінні проектами на мезорівні	Знання сутності і складових природно-економічного потенціалу регіону як основи розроблення проектів на мезорівні; знання основних показників оцінювання складових потенціалу регіону	Уміння давати економічну оцінку природних ресурсів та визначати інтегральний природно-ресурсний потенціал регіону у процесі розроблення регіональних проектів	Здатність до роботи у команді у процесі оцінки ресурсного потенціалу регіону як основи розробки проектів на мезорівні, а також визначення шляхів удосконалення використання цих ресурсів	Здатність брати на себе ініціативу при прийнятті рішень щодо управління проектами з регіонального розвитку; здатність приймати відповідні проектні рішення
Тема 5. Регіональні стратегії як інструмент управління проектами у сфері регіонального розвитку					
Надавати рекомендації органам державної влади і місцевого самоврядування щодо розробки регіональних стратегій розвитку в Україні	Сутність, основні типи регіональних стратегій розвитку. Процес стратегічного планування на території регіону	Знання сутності регіональних стратегій; знання методичних основ процесу підготовки регіональних стратегій розвитку; розуміння основних етапів моніторингу та оцінювання реалізації регіональних стратегій розвитку	Уміння здійснювати розроблення регіональних стратегій розвитку у країні; уміння проводити моніторинг та реалізацію впроваджених регіональних стратегій розвитку в Україні	Здатність до роботи у команді під час обговорення результатів проведеного моніторингу та реалізації регіональних стратегій розвитку в Україні	Здатність брати на себе відповідальність за проведення моніторингу та реалізації регіональних стратегій розвитку в Україні

Зміст

Вступ.....	2
1. Опис навчальної дисципліни	4
2. Мета та завдання навчальної дисципліни	4
3. Програма навчальної дисципліни	8
4. Структура навчальної дисципліни.....	11
5. Теми та плани семінарських занять.....	12
6. Теми практичних занять	15
6.1. Приклади типових практичних завдань	15
7. Самостійна робота.....	17
7.1. Контрольні запитання для самодіагностики	20
8. Методи навчання	22
9. Методи контролю	25
10. Розподіл балів, які отримують студенти	35
11. Рекомендована література.....	41
11.1. Основна	41
11.2. Додаткова	41
11.3. Інформаційні ресурси.....	43
Додатки.....	44

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ У СФЕРІ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

**Робоча програма
для студентів спеціальності
073 "Менеджмент"
спеціалізації "Управління проектами"
другого (магістерського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладач **Шумська** Ганна Миколаївна

Відповідальний за видання *Н. Л. Гавкалова*

Редактор *В. О. Бутенко*

Коректор *О. Г. Лященко*

План 2017 р. Поз. № 165 ЕВ. Обсяг 47 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*